

учеб. пособ. / А. Ю. Русаков. – М., 2006.

4. Віхляєв М. Ю. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності професійних правничих громадських організацій в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / М. Ю. Віхляєв. — Д., 2010.

5. Хуснутдінов О.Я. Громадський рух як чинник формування громадянського суспільства в Україні (державно-управлінський аспект) : автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / О.Я. Хуснутдінов. — К., 2003.

6. Корнієвський О. А. Громадські об'єднання у системі національної безпеки України: автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.02 / О. А. Корнієвський. — К., 2011.

7. Матвійчук А.В. Громадські організації як чинник становлення громадянського суспільства: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / А.В. Матвійчук. — К., 2008.

8. Серьогін С.С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / С.С. Серьогін. — Х., 2010.

9. Тучак Р.М. Адміністративно-правові засади боротьби з корупцією: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Р.М. Тучак. — Х., 2007.

10. Заброда Д. Г. Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Заброда Дмитро Григорович. — К., 2005.

11. Прохоренко О. Я. Протидія корупційним проявам у системі державної служби України (організаційно-правовий аспект) : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.03 / Прохоренко Олексій Якимович. — К., 2004.

12. Завгородній В. А. Адміністративно-правове регулювання взаємодії органів внутрішніх справ та громадських організацій у протидії корупції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. А. Завгородній. — Д., 2010.

13. Яцків І. І. Адміністративно-правові засади протидії корупції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / І. І. Яцків. — К., 2011.

14. Невмержицький Є. В. Корупція як соціально-політичне явище: особливості проявів і механізми подолання в сучасній Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.02 / Є. В. Невмержицький. — К., 1999.

15. Камлик М. І. Корупція в Україні / М. І. Камлик, Є. В. Невмержицький. — К., 1998.

16. Попченко Т. П. Розвиток державно-управлінських механізмів протидії виникненню корупції у сфері охорони здоров'я в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02/ Т. П. Попченко. — К., 2010.

Надійшла до редакції 23.10.2012

О.А. Соколов

здобувач

*(Інститут права ім. кн. Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом)*

УДК 342.9

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОЇ ПІДСТАВИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Розглянуто особливості нормативної підстави адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства, проаналізовано судову практику з відповідних питань, запропоновано зміни до чинного законодавства з питань адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Ключові слова: бюджетне правопорушення, підстави адміністративної відповідальності, нормативна підстава адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Рассмотрены особенности нормативной основы административной ответственности за нарушение бюджетного законодательства, проанализирована судебная практика по данным вопросам, предложены изменения в действующее законодательство по вопросам административной ответственности за нарушение бюджетного законодательства.

Ключевые слова: бюджетное правонарушение, основания административной ответственности, нормативные основания административной ответственности за нарушение бюджетного законодательства.

Features of normative base of administrative responsibility for violation of budgetary law are considered, court practice in these matters is analyzed, amendments to current legislation concerning administrative responsibility for violation of budgetary law are offered.

Keywords: budgetary offence, base of administrative responsibility, normative base of administrative responsibility for violation of budgetary law.

Постановка проблеми. Зміни, внесені до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) у частині відповідальності за порушення бюджетного законодавства, які були зумовлені прийняттям нового Бюджетного кодексу, закріпили новий підхід у питанні визначення нормативних підстав адміністративної відповідальності за правопорушення у бюджетній сфері.

Підстава юридичної відповідальності, будучи рушійною силою для реалізації останньої, відіграє провідну роль у забезпеченні правової охорони суспільних відносин, зокрема, і у бюджетній сфері.

У зв'язку з цим постає необхідність у з'ясуванні того, наскільки ефективним є закладений у чинному законодавстві підхід до визначення підстав адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання юридичної відповідальності за правопорушення у бюджетній сфері досліджувались у працях Гетманця О. П., Ілященко В. А., Сікорської І. А., Воронової Л.К., Горбунової О.М., Грачової О.Ю., Карасьової М. В., Кучерявенка М.П., Пацурківського П.С., Ровинського Ю.А., Савченко Л.А., Хімичевої Н.І.

Проте підставам адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства належної уваги у працях вказаних вчених не приділялося, а після прийняття нового Бюджетного кодексу відповідна проблематика науковцями ґрунтовно не досліджувалася.

Метою цієї статті є визначення особливостей нормативної підстави адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства та запровадження відповідних зміни до чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Значення бюджету для держави, як плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення здійснення нею завдань і функцій, важко переоцінити. Бюджет – це фінансова основа існування держави. Посягання на суспільні відно-

сини, які складаються у бюджетній сфері, призводить до знищення державного організму, який живиться фінансовими ресурсами для того щоб виконувати свої функції.

В силу значущості суспільних відносин, які є предметом регулювання бюджетного законодавства, вони є об'єктом правової охорони з боку держави.

Чинне законодавство передбачає різні види юридичної відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Чільне місце у системі відповідальності за бюджетні правопорушення посідає адміністративна відповідальність, оскільки адміністративні правопорушення становлять істотну частку правопорушень у бюджетній сфері.

Але відповідальність є наслідком певного правопорушення або обставин, які у правовій науці прийнято визначати в якості підстав такої відповідальності.

Результат аналізу наукових праць з питань адміністративної відповідальності за правопорушення у бюджетній сфері свідчить, що науковцями вживаються як словосполучення “підстави юридичної відповідальності”, так і “підстава юридичної відповідальності”. Насамперед це зумовлено тим, що одні науковці вважають, що підставою юридичної відповідальності є факт вчинення правопорушення [1, с. 502], інші дотримуються так би мовити “комплексного підходу” у даному питанні і, відповідно, вживають словосполучення “підстави юридичної відповідальності”, при цьому виділяючи нормативну, фактичну та процесуальну підставу [2, с. 198]. На нашу думку, останній підхід є ґрунтовнішим, оскільки більш повно відбиває сутність та юридичну природу даного явища. У теорії права “підстава юридичної відповідальності” має фундаментальне значення, адже є однією з “колон”, на яку спирається законність.

Професор А. Тер-Акопов зауважує, що найважливішою функцією підстави юридичної відповідальності є відмежування, адже підстава відмежовує певний вид відповідальності за сферою суспільних відносин, де вона застосовується, за колом осіб, котрі притягуються до відповідальності, за умовами, за яких вона реалізується, при цьому наповнюючи відповідальність конкретним змістом [3, с. 27].

Отже, “підстави юридичної відповідальності” є поняття “комплексне” і включає в себе нормативну, фактичну та процесуальну підставу юридичної відповідальності, єдність яких забезпечує можливість застосування до особи, яка вчинила правопорушення, відповідних заходів впливу.

Під нормативною підставою слід розуміти наявність правої норми, яка містить юридичні ознаки конкретного правопорушення, його склад і передбачає відповідальність за його вчинення.

Фактичною підставою є факт вчинення правопорушення, яке підпадає під юридичні ознаки, визначені відповідною нормою права.

Слід наголосити на тому, що провідну роль звичайно відіграє нормативна підстава, оскільки саме вона визначає, які саме діяння є правопорушеннями, і містить санкції, які можуть застосовувати за їх скоєння.

Без нормативної підстави не може існувати ні фактична, ні процесуальна. Тому саме їй ми і приділяємо увагу у нашому дослідженні.

Аналізуючи нормативну підставу адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства, зауважимо, що ефективність правозастосовчої діяльності визначається насамперед тим, наскільки грамотно сконструйовані з точки зору юридичної техніки правові норми, які підлягають застосуванню. Особливо це стосується охоронних норм, оскільки, як зазначалося вище, вони є опорою законності у суспільстві.

У свою чергу, ефективність застосування охоронних норм як підстави юридичної відповідальності, залежить від того, наскільки зрозуміло сформульовані ознаки правопорушення, чи не можуть вони трактуватися двозначно, чи не створюють труднощів у юридичній кваліфікації діяння. Одним словом – склад правопорушення повинен бути сформульований максимально чітко.

У теорії права поняття “склад правопорушення” не викликає жодних дискусій і усталеним є його визначення як сукупності передбачених законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують (визначають) вчинене діяння як правопорушення і є підставою для притягнення певного суб'єкта до юридичної відповідальності [4, с. 485].

У теперішній час нормативна підстава адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства міститься лише в одній нормі – ст. 164-12 КУпАП [5], яка не є досконалою.

У пергу чергу необхідно звернути увагу на об'єкт правової охорони. Стаття 164-12 міститься у главі 12 КУпАП, яка має назву “Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності”. Як вбачається із назви Глави, об'єктом її правової охорони є достатньо широкий комплекс суспільних відносин, зокрема, і у фінансовій сфері, до якої належать і бюджетні відносини.

Однією з особливостей ст. 164-12 КУпАП, яка має назву «Порушення бюджетного законодавства», є те, що об'єктом правової охорони даної норми виступає дуже широке коло суспільних відносин, що є предметом регулювання окремої галузі законодавства, а саме бюджетної. Жодна інша охоронна норма КУпАП або Кримінального кодексу України не може похвалитися таким масивним об'єктом правової охорони, оскільки перелік нормативно-правових актів, які становлять бюджетне законодавство, визначений у ст. 4 Бюджетного кодексу України (далі – БК України) [6].

Як правило, у законодавчих актах, які містять охоронні норми, в одній нормі визначається один склад правопорушення. Як вбачається із змісту ст. 164-12 КУпАП, кожна частина даної норми містить по декілька самостійних складів правопорушень, що є ще однією характерною особливістю, яка відрізняє її від інших норм КУпАП.

Стаття 164-12 КУпАП, у редакції, яка діяла до прийняття нового БК України, передбачала адміністративну відповідальність за використання

бюджетних коштів усупереч їх цільовому призначенню або недотримання порядку проведення операцій з бюджетними коштами, як це встановлено чинним бюджетним законодавством [8]. При цьому другий склад правопорушення, передбачений цією нормою, а саме – недотримання порядку проведення операцій з бюджетними коштами, як це встановлено чинним бюджетним законодавством, мав дуже загальний характер, по суті, охоплював велику кількість різних видів порушень бюджетного законодавства. Відсутність конкретно сформульованого складу правопорушення зумовлювала можливість виникення проблем, пов'язаних із юридичною кваліфікацією діянь. У зв'язку з цим органами контрольно-ревізійної служби суть відповідного правопорушення було конкретизовано у наказі Контрольно-ревізійного управління “Про затвердження Рекомендацій щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення та застосування адміністративних стягнень органами державної контрольно-ревізійної служби” № 160 від 30.07.2002 [9].

Як нами зазначалося вище, Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Бюджетного кодексу України” № 2457-VI від 08.07.2010 року [7] закріпив якісно новий підхід у визначенні нормативної підстави адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Чинна редакція ст. 164-12 КУпАП, значно деталізувала підстави адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства, при цьому прямо не передбачила склади правопорушень, що містила попередня редакція.

У той же час згадана норма містила неконкретизовану диспозицію щодо складів правопорушень.

Статтею 164-12 КУпАП передбачено адміністративну відповідальність за порушення бюджетного законодавства, що передбачені п. п. 1, 9–16, 20, 22–30, 37, 38 ст. 116 БК.

Закладення нового підходу у визначенні нормативної підстави адміністративної відповідальності було зумовлено прийняттям нового Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456-VI. Бюджетний кодекс України закріпив окремий вид юридичної відповідальності – бюджетно-фінансову. Суб'єктами бюджетно-фінансової відповідальності є державні установи та організації, тобто юридичні особи [10].

Стаття 116 БК України закріпила перелік порушень бюджетного законодавства. Але й вона не містить вичерпного переліку порушень. Функціональним призначенням ст. 116 БК України є забезпечення бюджетно-фінансової відповідальності юридичних осіб, тому вона містить лише об'єктивні ознаки правопорушення, оскільки саме їх наявності достатньо для притягнення юридичної особи до певного виду юридичної відповідальності.

Законодавець у статті 164-12 КУпАП продублював відповідні положення ст. 116 БК України, тим самим відобразивши лише об'єктивні ознаки правопорушення.

На думку автора, з позицій юридичної техніки такий підхід не може не створити складнощів у юридичній кваліфікації діянь. Слід зауважити, що і попередня редакція даної норми акцентувала увагу лише на об'єктивних ознаках правопорушення, а у згадуваному наказі КРУ розкривався не склад правопорушення, а його "сутність", що знову ж таки не сприяло ефективному правозастосуванню.

Звичайно, в силу специфіки об'єкта правової охорони, відповідна норма є бланкетною і для чіткого з'ясування змісту юридичних ознак закріплених у ній складів правопорушень їх необхідно досліджувати крізь призму норм Бюджетного кодексу України, зокрема, ст. 116 БК України.

Як вбачається із змісту норм КУпАП, даний нормативний акт розглядає як суб'єктів адміністративної відповідальності лише фізичних осіб, що зумовлює необхідність розкриття у відповідних охоронних нормах і суб'єктивних ознак складу правопорушення, адже, як наголошувалося вище, лише чітке визначення юридичних ознак складу правопорушення може зробити правозастосовчу діяльність ефективною і такою, що забезпечить дотримання режиму законності у суспільстві та державі. При цьому суб'єктивні ознаки складу правопорушення відіграють у багатьох випадках визначальну роль при юридичній кваліфікації суспільно небезпечних посягань.

Серед перелічених у ст. 164-12 КУпАП складів правопорушень особливо цікавість викликає включення недостовірних даних до бюджетних запитів, що призвело до затвердження необґрунтованих бюджетних призначень або необґрунтованих бюджетних асигнувань. Цікавість ця зумовлена особливою конструкцією об'єктивної сторони даного правопорушення. Це єдине правопорушення, серед передбачених відповідною нормою, що має матеріальний склад. Так, обов'язковими ознаками об'єктивної сторони даного складу правопорушення є діяння у вигляді включення недостовірних даних до бюджетних запитів, суспільно небезпечні наслідки у вигляді затвердження необґрунтованих бюджетних призначень та необґрунтованих бюджетних асигнувань та причинний зв'язок між діянням і суспільно небезпечними наслідками. При цьому, як вбачається із змісту ст. 19, 23, 34, 35, 46 БК, якщо діяння вчиняється на першій стадії бюджетного процесу, то суспільно небезпечні наслідки можуть наступити на стадіях прийняття державного бюджету та виконання. Також необхідно звернути увагу на те, що бюджетні асигнування прямо залежать від бюджетних призначень, а тому затвердження необґрунтованих бюджетних призначень автоматично тягне за собою і затвердження необґрунтованих бюджетних асигнувань, таким чином, прямий причинний зв'язок з діянням існує лише у першого суспільно небезпечного наслідку, тобто затвердження необґрунтованих бюджетних призначень.

З вищенаведеного вбачається, що ст. 164-12 КУпАП має багато специфічних рис, які вирізняють її з-поміж інших охоронних норм не

тільки закріплених у КУпАП, але й інших законодавчих актів відповідної спрямованості. Відповідні особливості, насамперед, зумовлені специфікою об'єкта правової охорони. Необхідно зазначити, що самих по собі бюджетних правопорушень дуже велика кількість і норми бюджетного кодексу не можуть дати їх вичерпний перелік. А до того ж і адміністративною відповідальністю охоплюється лише їх частина.

У зв'язку з цим варто звернути увагу на цікавий випадок, який мав місце у судовій практиці. Так, на початку липня 2012 року до Іллічівського районного суду м. Маріуполя надішов ряд адміністративних матеріалів з Маріупольської об'єднаної держфінінспекції про притягнення до адміністративної відповідальності директорів декількох шкіл за ст. 164-12 КУпАП. При цьому провадження у відповідних справах судом були закриті, оскільки такого правопорушення, як визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників, відповідна норма не передбачає [11, 12, 13, 14, 15].

З наведеного вбачається те, що до таких випадків призводить недостатнє розкриття у законі юридичних ознак складу того чи іншого правопорушення, що призводить до неправильного розуміння його сутності і, відповідно, спричиняє складання необґрунтованих протоколів про адміністративні правопорушення.

Вищенаведене, а також проаналізована судова практика, дає підстави вважати, що для ефективної правової охорони бюджетних відносин з боку адміністративного законодавства необхідно деталізувати нормативну підставу юридичної відповідальності. А саме: у Кодексі України про адміністративні правопорушення у главі 12 необхідно визначити окремий підрозділ під назвою «Порушення бюджетного законодавства», в якому чітко викласти в окремих нормах склади відповідних адміністративних правопорушень.

При цьому при формулюванні складів правопорушень особливу увагу приділити суб'єктивним ознакам бюджетних правопорушень, адже вони мають вирішальне значення при юридичній кваліфікації відповідного різновиду суспільно небезпечних діянь. Тому важливо визначити суб'єктивну сторону складів відповідних правопорушень, а також зробити примітку, у якій розкрити поняття суб'єкта адміністративного правопорушення у бюджетній сфері такого змісту: «Суб'єктами адміністративних правопорушень, передбачених даною нормою, є посадові особи розпорядників бюджетних організацій, до функціональних обов'язків яких входить виконання вимог бюджетного законодавства України». Таке визначення суб'єкта повністю узгоджується із положенням статті 14 КУпАП, яка дає загальне визначення посадової особи як суб'єкта адміністративного правопорушення.

На нашу думку, саме такий підхід у визначенні нормативної підстави адміністративної відповідальності за бюджетні правопорушення зробить правозастосовчу практику судів та контролюючих органів ефективною і такою, що здатна забезпечити охорону бюджетної системи від

протиправних посягань.

Висновки. На підставі вищевикладеного можна зробити такі висновки:

1. Особливістю ст. 164-12 КУпАП є те, що вона має достатньо масивний об'єкт правової охорони – суспільні відносини у бюджетній сфері, які регулюються достатньо широким колом законодавчих актів, перелік яких визначений у ст. 4 БК України.

2. В силу того, що об'єктом правової охорони ст.164-12 КУпАП є окрема галузь законодавства, ще однією характерною рисою даної норми є те, що, на відміну від інших охоронних норм, її диспозиція містить декілька самостійних складів правопорушень.

3. Значним недоліком диспозиції даної норми є те, що у ній викладені лише об'єктивні ознаки правопорушення, що є недостатнім для того, щоб забезпечити ефективну правозастосовну діяльність і сприяти зміцненню режиму законності у суспільстві.

4. У зв'язку з вищенаведеним пропонуємо деталізувати нормативну підставу адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства у такому напрямку:

1) у главі 12 КУпАП визначити окремий підрозділ з назвою “Порушення бюджетного законодавства” і викласти в окремих нормах даного підрозділу склади адміністративних правопорушень;

2) диспозиції відповідних норм повинні містити як об'єктивні, так і суб'єктивні ознаки складу правопорушень, так що важливим є визначення суб'єктивної сторони кожного правопорушення;

3) що стосується суб'єкта, то необхідно зробити примітку до відповідного підрозділу, в якому дати таку дефініцію суб'єкта адміністративної відповідальності за порушення бюджетного законодавства: “Суб'єктами адміністративних правопорушень, передбачених даним підрозділом, є посадові особи розпорядників бюджетних установ, до функціональних обов'язків яких входить виконання вимог бюджетного законодавства України”.

Бібліографічні посилання

1. Зайчук О. В. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник/ за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Онищенко. – К., 2006.

2. Ведернікова Ю. А. Теорія держави і права : навч. посібник/ Ю. А. Ведернікова, А. В. Папіріна. – К., 2008.

3. Тер-Акопов А.А. Правовые основания ответственности военнослужащих. – М., 1981.

4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник/ О. Ф. Скакун. – К., 2009.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X// ВВР УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122. – (із змінами та доп.).

6. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // ВВР України. – 2010. – № 50-21. – Ст. 572.

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Бюджетного кодексу України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2457-VI // ВВР України. – 2010. – № 48. – Ст. 564.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон № 2787-III від

15.11.2001 // ВВР України. – 2001. – № 6. – Ст. 45.

9. Про затвердження Рекомендацій щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення та застосування адміністративних стягнень органами : наказ Контрольно-ревізійного управління від 30.07.2002 р. № 160. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.30455.0>;

10. Зауваження Головного юридичного управління Верховної Ради України до проекту закону України про внесення змін до Бюджетного кодексу України від 05.03.2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_2?pf3516=9344&skl=7](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_2?pf3516=9344&skl=7)

11. Про притягнення до адміністративної відповідальності : рішення у справі, передбаченій ст. 164-12 КУпАП за матеріалами Маріупольської об'єднаної Державної фінансової інспекції в Донецькій області від 21.06.2012 р. № 0520/6048/2012 р.

12. Судове рішення у справі про притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 164-12 КУпАП за матеріалами Маріупольської об'єднаної Державної фінансової інспекції в Донецькій області від 21.06.2012 р. № 0520/6050/2012 р.

13. Судове рішення у справі про притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 164-12 КУпАП за матеріалами Маріупольської об'єднаної Державної фінансової інспекції в Донецькій області від 07.07.2012 р. № 0520/6000/2012 р.

14. Судове рішення у справі про притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 164-12 КУпАП за матеріалами Маріупольської об'єднаної Державної фінансової інспекції в Донецькій області від 07.07.2012 р. № 0520/6003/2012 р.

15. Судове рішення у справі про притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 164-12 КУпАП за матеріалами Маріупольської об'єднаної Державної фінансової інспекції в Донецькій області від 07.07.2012 р. № 0520/6007/2012 р.

Надійшла до редакції 25.12.2012

А.О. Тищенко

здобувач

*(Харківський національний
університет внутрішніх справ)*

УДК 351.824.1

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ВИДІВ МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ТА ОБЛІКУ ЯК РІЗНОВИДУ МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Досліджено історичний розвиток фінансового контролю, визначено особливості становлення фінансового контролю в Україні, охарактеризовано погляди вчених щодо визначення методів фінансового контролю.

Ключові слова: *фінансовий контроль, облік, методи контролю.*

Исследовано историческое развитие финансового контроля, определены особенности становления финансового контроля в Украине, охарактеризованы взгляды ученых на определение методов финансового контроля.

Ключевые слова: *финансовый контроль, учет, методы контроля.*

The article investigates the historical development of financial control, peculiarities of formation of financial control in Ukraine, described the views of scientists to identify methods of financial control.

Keywords: *financial control, account, control methods.*